ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobkyně: **Y. K.,** zastoupená JUDr. Norou Štrajtovou, advokátkou se sídlem Hlavní třída 1023/55, Ostrava – Poruba, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 8. 2012, č. j. 64 Az 15/2009 – 102,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 8. 2012, č. j. 64 Az 15/2009 – 102, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 8. 2012, č. j. 64 Az 15/2009 – 102, byla zamítnuta žaloba podaná žalobkyní (dále jen „stěžovatelka“) proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 28. 2. 2009, č. j. OAM-127/VL-18-08-2009, kterým byla zamítnuta žádost stěžovatelky o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodná podle ust. § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o azylu“). V odůvodnění rozsudku krajský soud uvedl, že bylo prokázáno, že stěžovatelka do doby než požádala o udělení mezinárodní ochrany, žila v České republice po velmi dlouhou dobu, přičemž došlo k jejímu správnímu vyhoštění. Krajský soud s odkazem na zrušující rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 3. 2012, č. j. 7 Azs 10/2012 - 19, reprodukoval závazný právní názor vyslovený v tomto rozsudku s uvedením, jaké nedostatky byly ve zrušeném rozsudku shledány. Poté uvedl, že z hlediska uplatněných důvodů v žádosti o udělení mezinárodní ochrany se zcela ztotožňuje s právním názorem a závěrem ministerstva, že je nelze podřadit pod některou z forem mezinárodní ochrany. Stěžovatelka měla možnost vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k podkladům, případně navrhnout jejich doplnění. Pohovor byl veden za účasti tlumočnice z jazyka ruského. Ministerstvo si opatřilo potřebné podklady

pro rozhodnutí, takže vycházelo ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Z odůvodnění rozhodnutí vyplývá, jaké skutečnosti byly podkladem rozhodnutí, jakými úvahami bylo ministerstvo vedeno při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na jejichž základě rozhodovalo. Ministerstvo tak nepochybilo a postupovalo správně, když zamítlo žádost stěžovatelky jako zjevně nedůvodnou podle ust. § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu. Nebylo také zjištěno, že by porušilo kterékoliv ustanovení zákona č. 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „správní řád“), jak stěžovatelka bez jakýchkoliv důkazů v žalobě namítala.

Proti tomuto rozsudku podala stěžovatelka v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., protože má za to, že ani po vrácení věci krajský soud nezjistil řádně skutkový stav a při svém rozhodování se spokojil pouze s tvrzeními ministerstva, jež v rámci uvádělo na podporu svého stanoviska zprávu o dodržování lidských práv za rok 2009 Ministerstva zahraniční USA ze dne 11. 3. 2010 a další oficiální zprávy o možnosti dosažení nápravy v domovském státě, nikoli však konkrétně zjištěné skutečnosti tohoto případu. Stěžovatelka již v žalobě uvedla důvody, v nichž spatřuje porušení povinnosti ministerstva v řízení o udělení mezinárodní ochrany, a to zvláště porušení ust. § 3 a § 50 odst. 2 a 3 správního řádu. V napadeném rozhodnutí ministerstvo nevzalo v úvahu a nevyhodnotilo okolnosti odůvodňující posouzení žádosti stěžovatelky z hlediska udělení doplňkové ochrany podle ust. § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Stěžovatelka je osobou spadající do sociální skupiny žen vystavených domácímu násilí, čímž splňuje podmínku ust. § 12 písm. b) zákona o azylu. Důvody stěžovatelčiny žádosti jsou také humanitárního charakteru, neboť v České republice žije její syn. Dále stěžovatelka namítala, že ministerstvo ani krajský soud nezkoumaly schopnost a ochotu ukrajinských státních orgánů poskytnutou jí ochranu před pronásledováním či vážnou újmou, zejména proti tvrzenému domácímu násilí. Ministerstvo, a ani krajský soud, se s tvrzeným zacházením ze strany manžela stěžovatelky nikterak nevypořádalo. Její tvrzení ohledně pasivity ukrajinských orgánů, na něž se stěžovatelka v této věci obrátila, nijak nezjišťovaly, a nezajistily, dostatek podkladů pro rozhodnutí. Konstatování krajského soudu, že podle zpráv ministerstva třetího státu je možno dosáhnout ochrany stěžovatelky na území jejího domovského státu za pomoci tamních policejních orgánů, ombudsmana či novelizovaných zákonů Ukrajiny, není objektivní zjištění konkrétní možnosti stěžovatelky domoci se ochrany. Jak již uváděla v pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany, její manžel je násilnické povahy s obsáhlými kontakty v lokalitě, kde rodina žila, a stěžovatelce se nepodařilo dosáhnout změny situace za pomoci tamních orgánů. Žádost o udělení mezinárodní ochrany podala dne 24. 2. 2009, kdy již pobývala na území České republiky, a novela zákona, kterým bylo umožněno od 1. 1. 2009 dosáhnout správní vazby v délce pěti dnů v případě domácího násilí, její situaci nikterak nezměnila. Manžel stěžovatelky pobýval v minulosti osm let ve výkonu trestu, po návratu vedl trvale nezřízený život, stěžovatelku fyzicky napadal, vyhrožoval jí zabitím, prakticky trvale požíval alkoholické nápoje a odebral jí veškeré finance. Ukrajinské policejní orgány, na které se stěžovatelka se žádostí o ochranu obrátila, zůstaly laxní s odůvodněním, že se jedná o rodinné problémy. Požádala o ochranu také místní samosprávu, avšak bezvýsledně. Šetření v této věci nebylo provedeno. Stěžovatelka je nadále přesvědčena, že si krajský soud před vydáním rozhodnutí neopatřil veškeré potřebné podklady pro rozhodnutí ve věci, nevyžádal si policejní zprávy o podaných podnětech a žádostech stěžovatelky v domovském státě a nezjistil si výsledek těchto šetření. Navíc se soud nevypořádal s důvody

humanitárními, o které stěžovatelka svou žádost rovněž opřela. Stěžovatelka opětovně poukázala na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle které soukromé osoby mohou být původci pronásledování i nebezpečí vážné újmy a ženy vystavené domácímu násilí mohou tvořit sociální skupinu ve smyslu ust. § 12 písm. b) zákona o azylu, pokud společenské ani právní prostředí neposkytuje adekvátní ochranu před tímto patologickým jevem. Stěžovatelka je přesvědčena, že do této skupiny patří a jako takové jí ochrana náleží. Její pobyt na Ukrajině a to v jakékoli části tohoto státu, umožní jejímu manželovi pokračovat v domácím násilí a případná možnost jeho vykázání na pět dnů rozhodně její situaci neřeší. Podle vyjádření ministerstva stěžovatelka tvrzené skutečnosti o domácím násilí neprokázala, avšak ministerstvo si neopatřilo před svým rozhodováním žádné relevantní důkazy, které by její tvrzení vyvracely, zejména dotaz u příslušných ukrajinských orgánů, zda se stěžovatelka o pomoc na tyto obrátila. Proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, se ve smyslu ust. § 104a s. ř. s. nejprve zabýval tím, zda svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by totiž tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatelky, který ve věcech azylu jedině vede k meritornímu projednání kasační stížnosti, je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je, kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce, pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatelky je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

O přijatelnou kasační stížnost se tak může jednat v případě, že se týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu nebo jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost v judikatuře může nastat na úrovni krajských soudů i Nejvyššího správního soudu. Kasační stížnost je přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je na místě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti je dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O takové pochybení se může jednat především tehdy, nerespektoval-li krajský soud ustálenou judikaturu, a navíc nelze vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu nebo krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že pokud by k němu nedošlo, bylo by věcné rozhodnutí krajského soudu odlišné.

Nevýrazná pochybení, především procesního charakteru, zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby byla důvodem přijatelnosti kasační stížnosti.

V daném případě dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že se jedná o posledně uvedený důvod přijatelnosti kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ust. § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnila stěžovatelka v kasační stížnosti, a přitom také shledal vadu uvedenou v odstavci 4, k nimž musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Stěžovatelka v kasační stížnosti zejména namítala, že krajský soud nevzal v úvahu její pronásledování v zemi původu z důvodu příslušnosti k sociální skupině žen vystavených domácímu násilí a neschopnosti ukrajinských úřadů zabránit páchání násilí ze strany fyzické osoby, a to jejího manžela. V této souvislosti poukázala na to, že se s žádostí o pomoc obrátila jak na ukrajinskou policii, tak i na orgány místní samosprávy, ale bezvýsledně.

V dané věci se jedná o druhý rozsudek krajského soudu o žalobě stěžovatelky, přičemž předchozí rozsudek ze dne 12. 12. 2011, č. j. 64 Az 15/2009 - 65, byl zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 3. 2012, č. j. 7 Azs 10/2012 - 19, a to pro nepřezkoumatelnost, protože z jeho odůvodnění nebylo zřejmé, zda se krajský soud vůbec zabýval žalobními námitkami a jak je posoudil, tedy na základě jakých právních úvah dospěl k závěru, že ministerstvo nepochybilo a postupovalo v souladu se zákonem o azylu, když zamítlo žádost stěžovatelky jako zjevně nedůvodnou podle ust. § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu.

V napadeném rozsudku však krajský soud uvedené vady neodstranil, neboť jeho odůvodnění je obsahově v podstatě totožné s předchozím zrušeným rozsudkem. V jeho odůvodnění opět pouze zcela obecně konstatoval, že nebylo zjištěno, že by ministerstvo porušilo kterékoliv ustanovení správního řádu a že nepochybilo a postupovalo správně, když zamítlo žádost stěžovatelky jako zjevně nedůvodnou podle ust. § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu, aniž by se vypořádal s jejími žalobními námitkami. Přitom Nejvyšší správní soud již v předchozím zrušujícím rozsudku poukázal na to, že stěžovatelka v žalobě namítala, že patří do sociální skupiny žen vystavených domácímu násilí, čímž splňuje podmínku pro udělení azylu podle ust. § 12 písm. b) zákona o azylu a uvedla i okolnosti, které podle jejího názoru odůvodňují udělení doplňkové ochrany podle ust. § 14 odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Dále namítala, že ministerstvo nesprávně vyloučilo soukromé osoby z okruhu původců pronásledování či vážné újmy a vůbec nezkoumalo schopnost a ochotu ukrajinských státních orgánů poskytnout jí ochranu před pronásledováním či vážnou újmou, ani dostupnost právních nástrojů ochrany před tímto pronásledováním na Ukrajině. K uvedeným tvrzením stěžovatelky, krajský soud pouze konstatoval, že ze zpráv o dodržování lidských práv na Ukrajině, které byly předloženy u ústního jednání dne 13. 8. 2012, bylo zjištěno, že *„dne 1. 1. 2009 nabyl účinnosti nový zákon, který umožnil uložit za trestný čin související s domácím násilím správní vazbu v délce do pěti dnů. Ministerstvo vnitra Ukrajiny má dva speciální odbory, které se zabývají vyšetřováním trestné činnosti policistů. Na tyto odbory se občan Ukrajiny může obrátit a podat stížnost na*

neoprávněný postup policisty. Do jaké míry je vyšetřování prováděno, je ne zcela lehké zhodnotit. V případě neoprávněného jednání nebo postupu státního úředníka nebo organizace lze podat stížnost ukrajinskému ombudsmanovi, veškeré informace k činnosti kanceláře ombudsmana na Ukrajině jsou lehce dostupné pro ukrajinské občany i cizince na webových stránkách. Rovněž s přihlédnutím k těmto konstatovaným zprávám krajský soud uzavřel, že žalobkyně měla možnost vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k podkladům, případně navrhnout jejich doplnění. Pohovor byl veden za účasti tlumočnice z jazyka ruského. Žalovaný si opatřil potřebné podklady pro rozhodnutí, takže vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Z odůvodnění rozhodnutí vyplývá, jaké skutečnosti byly podkladem rozhodnutí, jakými úvahami byl žalovaný veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na jejichž základě rozhodoval. Žalovaný tak nepochybil a postupoval správně, když zamítl žádost žalobkyně jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu. Nebylo tedy také zjištěno, že by žalovaný správní orgán porušil kterékoliv ustanovení správního řádu, jak žalobkyně bez jakýchkoliv podložených důkazů ve své žalobě namítala." Z takto formulovaného odůvodnění napadeného rozsudku není vůbec zřejmé, co dovodil krajský soud z informací obsažených ve zprávách o dodržování lidských práv na Ukrajině ve vztahu ke stěžovatelce, když po konstatování jejich obsahu bez jakékoliv souvislosti hodnotil správnost procesního postupu ministerstva a zákonnosti jeho rozhodnutí. Vzhledem k výše uvedenému postrádá napadený rozsudek srozumitelnost a přesvědčivost, která je zákonem požadována, a je proto opět nepřezkoumatelný ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud dále shledal vadu řízení před krajským soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Jak vyplývá ze soudního spisu, zástupkyně stěžovatelky v průběhu ústního jednání, které se konalo dne 13. 8. 2012, navrhla provedení důkazu dotazem na ukrajinské policejní orgány, jakým způsobem bylo vedeno řízení o jejích stížnostech týkajících se domácího násilí. Krajský soud na tento návrh reagoval tím, že usnesením prohlásil, že další dokazování prováděno nebude. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004 - 89, publikovaným pod č. 618/2005 Sb. NSS, má soud právo posoudit a rozhodnout, které z navržených důkazů provede a které nikoli, ale toto právo jej nezbavuje povinnosti odůvodnit, co jej vedlo k takovému závěru a z jakého důvodu považuje provedení důkazu za nadbytečné. Této povinnosti však v projednávané věci krajský soud nedostál, konstatoval-li v protokole o jednání pouze, že dokazování nebude prováděno a tento svůj postup nijak neodůvodnil, ani v protokolu o jednání ani v odůvodnění rozsudku.

Z výše uvedeného důvodu Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Ve věci rozhodl v souladu s ust. § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

V dalším řízení je krajský soud vázán právním názorem, který je vysloven v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. listopadu 2012

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu